

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

| | |
|------------------------|---------------------------------------|
| Przewodniczący: | SSA Halina Zarzeczna |
| Sędziowie: | SSA Agnieszka Bednarek-Moraś, |
| | SSO del. Zbigniew Ciechanowicz |

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Ernest

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2019 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Gminy R.

przeciwko "(...)" spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w restrukturyzacji w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 16 października 2018 r. sygn. akt VIII GC 491/18

I. **prostuje z urzędu oznaczenie pozwanej w wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 16 października 2018r. w sprawie o sygnaturze akt VIII GC 491/18 w ten sposób, że w rubrum wyroku po słowach „ (...)” spółce z ograniczoną odpowiedzialnością” dodaje „w restrukturyzacji”;**

II. **oddala apelację;**

III. **zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

| | | |
|----------------------------------|-----------------------------|------------------------------|
| Agnieszka Bednarek-Moraś, | SSA Halina Zarzeczna | Zbigniew Ciechanowicz |
| | | |

Powódka Gmina R. wniosła o zasądzenie od „(...)” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwoty 108.992,20 zł wraz z odsetkami:

- ustawowymi od kwoty 29.157,20 zł za okres od 1 kwietnia 2010 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- ustawowymi od kwoty 34.457,00 zł za okres od 1 kwietnia 2011 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- ustawowymi od kwoty 7.563,00 zł za okres od 1 kwietnia 2012 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- ustawowymi od kwoty 7.563,00 zł za okres od 1 kwietnia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- ustawowymi od kwoty 7.563,00 zł za okres od 1 kwietnia 2014 roku do 31 grudnia 2015 roku,
- ustawowymi od kwoty 7.563,00 zł za okres od 1 kwietnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku,

oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od każdej z ww. kwot za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku, jak również:

- ustawowymi od kwoty 7.563,00 zł za okres od 1 kwietnia 2016 roku
- ustawowymi od kwoty 7.563,00 zł za okres od 1 kwietnia 2017 roku

oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że na podstawie oświadczenia o przystąpieniu do spółki i objęciu udziałów oraz umowy o przeniesieniu wieczystego użytkowania (akt notarialny z 27 listopada 2008 roku, rep. A nr (...)) pozwana stała się użytkownikiem wieczystym 21 nieruchomości gruntowych przy ul. (...) w P., nieruchomości gruntowej przy ul. (...) w P., 13 nieruchomości gruntowych przy ul. (...) w P., 4 przy ul. (...) w P. oraz 7 przy ul. (...). Z tego tytułu pozwana zobowiązana jest do opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego tych nieruchomości, płatnej w terminie do 31 marca każdego roku, bez wezwania. Łączna wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wszystkich działek wynosiła do 2011 roku 34.856,00 zł. Na skutek zakwestionowania przez pozwaną wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego prawomocnym wyrokiem z 16 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy w Gryficach, w sprawie I C 674/12, ustalił wysokość opłaty rocznej począwszy od 1 stycznia 2012 roku na kwotę 7.563,00 zł. Pomimo kierowanych do pozwanej wezwań, zobowiązania te nie zostały uregulowane.

W sprzeciwie od wydanego w dniu 19 czerwca 2017 roku przez referendarza sądowego w Sądzie Okręgowym w Szczecinie I Wydziale Cywilnym nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwana podniosła – sygnalizowany już w pozwie – zarzut przedawnienia dochodzonych roszczeń. Wskazała, że dochodzone roszczenia są świadczeniami okresowymi i jako takie podlegają 3-letniemu terminowi przedawnienia. Skoro obowiązek zapłaty opłaty rocznej upływa z dniem 31 marca danego roku, bieg 3-letniego terminu przedawnienia każdego z roszczeń o zapłatę opłaty rocznej rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie to stało się wymagalne, a zatem z dniem 1 kwietnia. Roszczenia za lata 2010 – 2015 uległy zatem przedawnieniu. Pozwana zakwestionowała także przerwanie biegu terminu przedawnienia dochodzonego roszczenia na skutek wytoczonego przez nią w 2012 roku powództwa, zwracając uwagę, że w świetle art. 123 §1 pkt 1 k.p.c. to wierzyciel, a nie dłużnik powinien podjąć czynności zmierzające do dochodzenia roszczenia przed właściwym organem.

Wyrokiem z dnia 16 października 2018 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 22.689 zł z ustawowymi odsetkami (określanymi od 1 stycznia 2016 r. jako odsetki ustawowe za opóźnienie), liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 7.563 zł od dnia 1 kwietnia 2015 r.,
- od kwoty 7.563 zł od dnia 1 kwietnia 2016 r.,

- od kwoty 7.563 zł od dnia 1 kwietnia 2017 r.;

oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.779,55 zł tytułem kosztów postępowania.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Na mocy zawartej przed notariuszem, w dniu 27 listopada 2008 roku, Centrum (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w N. przystąpiła do „(...)” spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, obejmując 1200 udziałów o wartości nominalnej 600.000 zł. W celu pokrycia obejmowanych udziałów przeniosła na rzecz pozwanej prawo wieczystego użytkowania 46 niezabudowanych działek położonych przy ul. przy ul. (...) (13), ul. (...) (21), ul. (...) (4), ul. (...) (7) oraz przy ul. (...) (1) w P., gmina R..

Pismem z 31 marca 2009 roku Gmina R. poinformowała powódkę o obciążającej ją – jako użytkownika wieczystego nieruchomości – opłacie rocznej za użytkowanie wieczyste w łącznej kwocie 34.856 zł oraz o obowiązku uiszczania opłat rocznych – bez dodatkowego wezwania w terminie do 31 marca każdego roku.

Wysokość opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste pozwanej wynosiła za rok 2010 – 29.157,20 zł, a za rok 2011 – 34.457,00 zł.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gryficach I Wydziału Cywilnego z 16 lipca 2015 roku, w sprawie I C 674/12, z powództwa (...) spółki z o.o. w S. przeciwko Gminie R. o aktualizację opłaty z tytułu użytkowania wieczystego i ustalenie jej wysokości ustalono, że zasadna jest aktualizacja wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego 42 działek należących do pozwanej, położonych w P..

Począwszy od 1 stycznia 2012 roku łączna wysokość opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste wynosi 7.563,00 zł.

Postanowieniem wydanym 3 marca 2017 roku Sąd Rejonowy w Gryficach stwierdził prawomocność tego wyroku z dniem 7 sierpnia 2015 roku.

Pismem z 14 sierpnia 2015 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 265.458,09 zł tytułem opłaty rocznej za użytkowanie za lata 2010-2015.

Ponownie, pismem z 21 kwietnia 2017 roku, powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 108.992,20 zł tytułem opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości za lata 2010-2017 wraz z odsetkami ustawowymi oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Pismem z 12 maja 2017 roku pozwana, w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty podniosła zarzut przedawnienia roszczeń okresowych i odmówiła ich spełnienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał częściowo zasadność powództwa. Sąd podkreślił, że powódka przedstawiła dowody wskazujące na wysokość opłat rocznych za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych w P., których użytkownikiem wieczystym jest pozwana spółka, a pozwana nie kwestionowała ani wysokości opłat ani też tego, że opłat tych nie uściła.

Przedmiotem sporu stron był w konsekwencji jedynie podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia dochodzonych przez powódkę roszczeń. Roszczenie strony powodowej o zapłatę opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego jest roszczeniem, dla którego przewidziany jest trzyletni termin przedawnienia – jako roszczenia o świadczenie okresowe. O takiej jego kwalifikacji decyduje już bowiem sam charakter opłaty za użytkowanie wieczyste, która jest opłatą roczną zgodnie z art. 238 k.c. , która winna być wnoszona do dnia 31 marca każdego roku.

Stosownie do art. 117 § 1 i 2 k.c. roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu; po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z

zarzutu przedawnienia. Zgodnie z art. 120 § 1 w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym właściciel mógł skutecznie domagać się zaspokojenia swojego roszczenia. W przedmiotowej sprawie dniem tym był 1 kwietnia każdego kolejnego roku, począwszy od roku 2010.

Wobec wniesienia powództwa 13 czerwca 2017 roku nie uległy przedawnieniu roszczenia powódki z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste za lata 2015 – 2017 (każda po 7.563,00 zł). Powyższe znalazło swoje odzwierciedlenie w treści punktu I sentencji wyroku, w którym zasądzono na podstawie art. 238 k.c. od pozwanej na rzecz powódki kwotę 22.689 (3 x 7.563 zł) wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 7.563 zł od dnia 1 kwietnia 2015 roku, od kwoty 7.563 zł od dnia 1 kwietnia 2016 roku, od kwoty 7.563 zł od dnia 1 kwietnia 2017 roku.

Dalej idące powództwo było nieuzasadnione ze względu na skuteczność podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia. Sąd I instancji uznał, że wobec upływu 3-letniego terminu przedawnienia, roszczenia z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste za lata 2010-2014 uległy przedawnieniu.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

W ocenie Sądu z uregulowanej w art. 123 §1 k.c. zasady wynika, że przerwanie biegu przedawnienia powoduje tylko dokonanie przez wierzyciela wyraźnie oznaczonych czynności przed organem powołanym do rozpoznawania danej sprawy lub egzekwowania danego roszczenia. Nie powoduje przerwania biegu przedawnienia np. zgłoszenie reklamacji albo wystąpienie z żądaniem do dłużnika, aby zaspokoił roszczenie (K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. T. I. Komentarz. Art. 1–449⁽¹⁰⁾, Wyd. 9, Warszawa 2018). Analogiczne stanowisko zajęli E. Gniewek, P. Machnikowski w komentarzu do kodeksu cywilnego pod red. P. Machnikowskiego, (Wyd. 8, Warszawa 2017, SIS Legalis) wskazując, że czynność procesowa jest podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia wówczas, gdy skutkiem tej czynności jest prowadzenie przez organ jakiegoś wyodrębnionego zespołu działań (postępowania w szerokim znaczeniu), które mogą zakończyć się wydaniem orzeczenia zasądzającego (bądź zawarciem ugody sądowej), wydaniem orzeczenia ustalającego, czy zabezpieczającego roszczenie lub też zaspokojeniem roszczenia (uzyskaniem świadczenia od zobowiązanego).

Odnosząc się do wskazanego przez powódkę przerwania biegu przedawnienia na skutek wniesienia przez pozwaną w 2012 roku powództwa o ustalenie wysokości opłaty za użytkowanie wieczyste, Sąd Okręgowy podkreślił, że brak podstaw do przyjęcia, że wytoczone przez pozwaną powództwo o aktualizację opłaty odpowiadało podjętej przed sądem było czynnością zmierzającą „bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia”. Tak bowiem sformułowane żądanie nie nosiło cech bezpośredniości w stosunku do aktualnego żądania drugiej strony o zapłatę.

Sąd ten podkreślił, że wprawdzie powódka słusznie wskazała, że przepis art. 123 §1 k.c. nie ogranicza możliwości przerwania biegu przedawnienia roszczeń jedynie do czynności podejmowanych przez wierzyciela, niemniej trudno wyobrazić sobie sytuację, w której to dłużnik podejmowałby, zwłaszcza przed sądem, czynności bezpośrednio zmierzające do dochodzenia roszczeń przez wierzyciela, ustalenia tychże roszczeń ich zaspokojenia lub zabezpieczenia. Z istoty tego przepisu przerwanie biegu terminu przedawnienia następuje na skutek czynności uprawnionego, odnoszącej się do osoby, przeciw której wymierzone jest roszczenie (vide w odniesieniu do wielości dłużników: wyrok SN z 20.4.2006 r., IV CK 3/06, Legalis, wyrok SN z 4.12.2008 r., I CSK 212/08, Legalis).

W ocenie Sądu Okręgowego pozwana skutecznie podniosła zarzut przedawnienia dochodzonych przez powódkę roszczeń z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste za lata 2010 – 2014 i z tego względu powództwo w pozostałym zakresie, tj. ponad kwotę uwzględnioną w punkcie I sentencji wyroku zostało oddalone.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., przyjmując, że powódka wygrała sprawę w 20%, a pozwana w 80%, przy uwzględnieniu, że koszty poniesione przez powódkę wyniosły 7.890,25 zł, a koszty poniesione przez pozwaną wyniosły 4.357,60 zł, tym samym po dokonaniu kompensaty kosztów, których zwrot należy

się powódce ($20\% \times 7.890,25 \text{ zł} = 1.578,05 \text{ zł}$) oraz pozwanej ($80\% \times 5.447 \text{ zł} = 4.357,60 \text{ zł}$) zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.779,55 zł.

Z takim rozstrzygnięciem nie zgodziła się powódka. W wywiedzonej apelacji zaskarżyła wyrok w części w zakresie punktu II oddalającego powództwo oraz w zakresie kosztów postępowania tj. punktu III wyroku.

Powyzszemu wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art: 123 § 1 pkt 1 Kodeksu cywilnego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz art.124 § 1 i § 2 Kodeksu cywilnego poprzez brak jego zastosowania, ewentualnie art. 123 § 1 pkt 2 Kodeksu cywilnego poprzez brak jego zastosowania.

Podnosząc powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo i zasądzenie od pozwanej również kwoty 86 303,2 zł. z ustawowymi odsetkami:

1. od kwoty 29 157,2 zł. - odsetki ustawowe od dnia 1 kwietnia 2010r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty
2. od kwoty 34 457,00 zł - odsetki ustawowe od dnia 1 kwietnia 2011r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty
3. od kwoty 7 563,00 zł - odsetki ustawowe od dnia 1 kwietnia 2012r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty
4. od kwoty 7 563,00 zł - odsetki ustawowe od dnia 1 kwietnia 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty
5. od kwoty 7 563,00 zł - odsetki ustawowe od dnia 1 kwietnia 2014r. do dnia 31 grudnia 2015r. i odsetki ustawowe za opóźnienie od 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty

Ponadto wniosła o:

1. uzupełnienie materiału dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z pisma procesowego Pozwanej z dnia 24 września 2013r. złożonego przed Sądem Rejonowym w Gryficach Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I C 674/12, na okoliczność uznania długu przez pozwaną, braku przedawnienia roszczenia,
2. uzupełnienie materiału dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z pisma procesowego Pozwanej z dnia 23 maja 2014r. złożonego przed Sądem Rejonowym w Gryficach Wydział I Cywilny w sprawie o sygn. akt I C 674/12, na okoliczność uznania długu przez pozwaną, braku przedawnienia roszczenia,
3. uzupełnienie materiału dowodowego przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z wniosku z dnia 09 grudnia 2011r. o aktualizację opłaty rocznej, na okoliczność uznania długu, braku przedawnienia.
4. uzupełnienie materiału dowodowego przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z orzeczenia SKO z 23 lipca 2012r. oraz wniosku pozwanej z dnia 09 grudnia 2011 r, i pisma powódki z 08.V.2012r. wszystkich na okoliczność uznania roszczenia oraz braku przedawnienia.
5. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji Powódka wskazała, że nie sposób zgodzić się z zaprezentowaną przez Sąd wykładnią art. 123 § 1 pkt. 1 Kodeksu cywilnego, przywołując w tym zakresie między innymi stanowisko M. Pyziak-Szafnickiej.

Wskazała, że toczące się powództwo w zakresie ustalenia wysokości opłaty rocznej z tytułu wieczystego użytkowania gruntu wytoczone przez stronę pozwaną, a które zakończyło się prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w

Gryfiach z dnia 16 lipca 2015r. spowodowało skuteczne przerwanie biegu przedawnienia roszczenia, na czas tego postępowania, co oznacza, iż roszczenia dochodzone przez powoda nie uległy przedawnieniu.

Powódka podkreśliła, że jej roszczenie nie mogło podlegać, co najmniej przedawnieniu za okres za jaki ustalono nową (obniżoną stawkę), gdyż dopiero w chwili uprawomocnienia się wyroku Sądu Rejonowego w Gryficach kwota ta została konstytutywnie ustalona.

Tym samym, zgodnie z dyspozycją art. 124 § 2 k.c. bieg przedawnienia zaczął ponownie biec z chwilą uprawomocnienia się wyroku SR w Gryficach z dnia 16 lipca 2015 r., co nastąpiło z dniem 7 sierpnia 2015r.

Nadto apelująca wskazała, że zgodnie z treścią art. 123 § 1 pkt 2 K.c. bieg przedawnienia przerywa się przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. W toku postępowania o obniżenie stawki opłaty z tytułu użytkowania wieczystego opłata uległa zmniejszeniu, nadto w toku ww. postępowania zgodnie z art. 81 ustawy o gospodarce nieruchomościami pozwana jako użytkownik wieczysty wykazywała, iż istnieją przesłanki do obniżenia stawki. Powyższe nie oznacza, iż strona inicjująca takie postępowanie kwestionuje co do zasady roszczenie właściciela względem użytkownika wieczystego. Skoro rygory procesowe dotyczą użytkownika to jest on zobowiązany wskazać jaką kwotę (w przypadku obniżenia) opłaty uważa za stosowną.

W zakresie wniosku o uzupełnienie materiału dowodowego apelująca wskazała, iż potrzeba przeprowadzenia dowodu z zawnioskowanych dokumentów wynika z tego, że pozwana wytaczając powództwo o ustalenie uznała roszczenie powoda w zakresie kwot wskazanych w piśmie z dnia 23 maja 2015r., oraz popierając powództwo uznawała roszczenie w tym zakresie przez cały czas trwania postępowania zakończonym wyrokiem z dnia 16 lipca 2015r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji i przyjmuje je za własne. Apelacja okazała się niezasadna, a wszystkie podniesione przez skarżącą zarzuty są niezasadnione. Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska strony powodowej, że zainicjowanie postępowania przez pozwaną (w niniejszym postępowaniu) przed Sądem Rejonowym w Gryficach (sygn. akt I C 674/12), o ustalenie wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego dla wszystkich działek będących w użytkowaniu wieczystym pozwanego doprowadziło do przerwy biegu przedawnienia roszczenia powódki.

W sprawie nie było sporu co do tego, że roszczenie o zapłatę opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego jest roszczeniem, dla którego przewidziany jest trzyletni termin przedawnienia (art. 238 k.c. w związku z art. 71 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1774 ze zm.). Dla przypomnienia Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd Rejonowy w Gryficach wydał wyrok w dniu 16 lipca 2015r., który jak wynika z postanowienia z dnia 3 marca 2017r. uprawomocnił się z dniem 7 sierpnia 2015r. (k. 19). W konsekwencji nie było też sporu, że wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego wszystkich działek użytkowanych przez pozwaną począwszy od 1 stycznia 2012r. wynosi 7.563zł.

Istota sporu sprowadzała się do rozważenia czy strona pozwana skutecznie podniosła zarzut przedawnienia. Kwestię przerwy biegu przedawnienia obszernie wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r. w sprawie II CSK 196/14 wskazując, że artykuł 123 § 1 pkt 1 k.c. stanowi, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Co do zasady powołany przepis nie określa przesłanek, jakim powinna odpowiadać czynność, aby mogła skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia, nie ulega jednak wątpliwości, że chodzi o czynność przedsięwziętą bezpośrednio, we wskazanym w przepisie celu, przez strony stosunku prawnego, leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Do przerwania biegu przedawnienia niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których lub przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdatna do przerwania przedawnienia, została dokonana.

Niewątpliwie skuteczne wniesienie pozwu jest czynnością przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia i dlatego, zgodnie z powołanym przepisem, przerywa bieg przedawnienia. Przerwanie przedawnienia następuje jednak, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane lub uprawnione. Tak więc z istoty tej instytucji wynika, że przerwanie następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela; dotyczy tego roszczenia, które jest zabezpieczone, dochodzone, ustalone lub egzekwowane, jest skuteczne przeciwko osobie, wobec której kieruje się czynność i z korzyścią na rzecz osoby dokonującej czynności. Tym samym nie sposób przyjąć aby wniesienie przez pozwaną (będącą zobowiązaną do zapłaty opłat z tytułu użytkowania wieczystego) powództwa o ustalenie wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste było czynnością podjętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia przysługującego powódce. Tym samym w ocenie Sądu Apelacyjnego, prawidłowa jest konstatacja Sądu Okręgowego, że wytoczenie powództwa przez pozwaną nie wywarło skutku pozytywnego dla powódki w postaci przerwy biegu terminu przedawnienia, stosownie do regulacji wynikającej z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Niewątpliwie pozwana wnosząc powyższe powództwo nie działała w interesie wierzyciela, lecz przeciwnie w swoim interesie, zmierzającym do ustalenia wysokości opłaty na innym poziomie niż dochodzonym przez powódkę.

Jeszcze raz podkreślić należy, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. czynność, która skutkuje przerwaniem biegu terminu przedawnienia musiałaby być przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, natomiast wniesienie przez pozwaną powództwa o ustalenie wysokości opłaty rocznej nie odpowiada dyspozycji przywołanego przepisu. Co więcej powódka w niniejszym postępowaniu jako wierzyciel do czasu wydania rozstrzygnięcia przez Sąd Rejonowy w Gryficach nie podjęła żadnych czynności zmierzających do przerwania biegu przedawnienia. W konsekwencji nie sposób przyjąć, by w realiach niniejszej sprawy doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia.

Co do zasady rację ma powódka, że powództwo wnoszone na podstawie art. 189 k.p.c. przerywa bieg terminu przedawnienia, niemniej istotnym jest kto tak określone powództwo inicjuje. Nie sposób jednakże przyjąć, by pozwany wytaczając określone powództwo w istocie pogarszał swoją sytuację procesową doprowadzając do przerwy biegu przedawnienia, z której to przerwy korzysta przeciwnik procesowy pozwanej. Brak podstaw do takiego przyjęcia, skoro art. 123 § 1 pkt 1 k.c. wskazuje, że chodzi o czynność podjętą bezpośrednio w celu realizacji roszczenia co nie może być rozumiane inaczej jako czynność podjętą przez wierzyciela. Z brzmienia powyższego artykułu tym samym wynika, że przerwanie biegu przedawnienia następuje w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej jednak przez wierzyciela. Sąd Najwyższy podkreślał wielokrotnie, że powództwo przerywa bieg przedawnienia tylko wtedy gdy jest skierowane przeciwko właściwemu adresatowi roszczenia, czyli właściwemu dłużnikowi (wyrok SN z 24.VIII.2011r. - IV CSK 570/10; z dnia 24.IX.2009r. IV CSK 43/09). Art. 123 § 1 k.c. w sposób jednoznaczny reguluje te kwestie w ten sposób, że na przerwanie biegu przedawnienia wpływ może mieć jedynie określona aktywność wierzyciela lub dłużnika sprowadzająca się do uznania długu.

W konsekwencji nie mogło również dojść przez Sąd I instancji do naruszenia art. 124 § 1 i 2 k.c. skoro nie doszło do przerwy biegu przedawnienia tym samym.

Co więcej – nie doszło także do przerwania biegu terminu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 2 k.c., bowiem - w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy - brak podstaw do takiego przyjęcia. Pozwana nigdy wprost nie uznała roszczenia, jak również nie uczyniła tego w sposób dorozumiany. Powódka powyższej okoliczności w toku postępowania przed sądem I instancji w ogóle nie podnosiła. Strona powodowa nie wykazała żadnej okoliczności, która mogłaby o tym świadczyć. W powyższym zakresie powódka dopiero w apelacji wniosła o uzupełnienie materiału dowodowego o dopuszczenie dowodów z pism procesowych pozwanej złożonych przed Sądem Rejonowym w Gryficach do sprawy IC 674/12 (punkt 1 i 2 wniosku dowodowego zawartego w apelacji – k. 201v), a także z wniosku pozwanej z 9 grudnia 2011r. oraz z orzeczenia SKO z 23 lipca 2012r. oraz wniosku pozwanej z 9 grudnia 2011r. i pisma powódki z 8 maja 2012r. (punkt 3 i 4 wniosku dowodowego zawartego w apelacji – k. 201v) na okoliczność uznania roszczenia i w konsekwencji braku przedawnienia. Postanowieniem z dnia 27 marca 2019 roku wydanym

na rozprawie Sąd Apelacyjny postanowił, zgodnie z dyspozycją art. 381 k.p.c., pominąć wnioski dowodowe powódki zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym jako spóźnione. Zgodnie z powyższym przepisem Sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynika później. Nie sposób przyjąć, aby w realiach niniejszej sprawy powódka dopiero na etapie postępowania apelacyjnego dowiedziała się o potrzebie powołania przywołanych w apelacji po raz pierwszy dowodów. Podkreślenia wymaga, że pozwana już w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniosła zarzut przedawnienia dochodzonych roszczeń, wprost odnosząc się do stanowiska powódki zaprezentowanej w pozwie jakoby powództwo wytoczone przez pozwaną w 2012r. przed Sądem Rejonowym w Gryficach przerwało bieg przedawnienia dochodzonego przez powódkę roszczenia, przywołując konkretne argumenty na uzasadnienie braku podstaw do przyjęcia stanowiska prezentowanego w tym względzie przez powódkę.

Powódka w odpowiedzi na sprzeciw (k. 171) po wyrażeniu przez Sąd zgody na złożenie przez powoda pisma przygotowawczego z dnia 1 września 2018r. (k. 176) ponowiła swoją dotychczasową argumentację, nie wskazując przy tym w żadnym zakresie aby miało dojść do uznania przez pozwaną wiarygodności dochodzonej pozwem, co najmniej do kwot wynikających z wyroku Sądu Rejonowego w Gryficach. Jedynie dodatkowo w powyższym piśmie powódka wskazała, że nawet przy przyjęciu, że doszło do przedawnienia to jednak przedawnieniu nie uległy roczne opłaty za 2015; 2016 i 2017rok.

Powyższe informacje Sąd Apelacyjny przywołuje dla zobrazowania, że już od wniesienia sprzeciwu przez pozwaną wiadomym było, że spór w istocie koncentruje się wokół argumentacji czy wytoczenie powództwa przez pozwaną doprowadziło do przerwy biegu terminu przedawnienia.

Stwierdzenie powódki zawarte w apelacji, że pozwana w toku postępowania ze skargi na orzeczenie SKO z 23 lipca 2012 r. rozpoznawanego przez Sąd Rejonowy w Gryficach uznała zasadność opłaty co najmniej do kwoty wynikającej z wyroku tego sądu jest spóźnione w rozumieniu art. 381 k.p.c. Powyższy argument powódka winna podnieść najpóźniej w odpowiedzi na sprzeciw, a właściwie już w pozwie, bowiem już na tym etapie postępowania powódka znała stanowisko pozwanej wskazującego na upływ terminu przedawnienia.

Wreszcie odnosząc się do przywołanych w uzasadnieniu apelacji okoliczności mających przemawiać za potrzebą przeprowadzenia dowodów zawnioskowanych na etapie apelacji podkreślić należy, że jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2018 r. I CSK 689/17 zasadniczą funkcją art. 381 k.p.c. jest dyscyplinowanie stron przez skłanianie ich do przedstawiania całego znanego im materiału faktycznego i dowodowego już w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji; tym sposobem ustawodawca zapobiega także przewlekłości postępowania (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. (zasada prawna), III CZP 49/07, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55). Pominięcie nowości na podstawie tego przepisu nie jest jednak dopuszczalne, gdy strona nie mogła ich powołać przed sądem pierwszej instancji lub gdy mogła je wprowadzić powołać, lecz potrzeba ich powołania powstała później. Kwestię późniejszej potrzeby powołania faktu lub dowodu należy oceniać z uwzględnieniem wynikającego z art. 6 § 2 k.p.c. ciężaru wspierania procesu oraz korespondujących z nim regulacji mających na celu koncentrację materiału procesowego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (art. 207 § 6, art. 217 § 2, art. 344 § 2, art. 493 § 1 i art. 503 § 1 k.p.c.). W świetle tych regulacji przyjąć trzeba, że na stronie spoczywa co do zasady ciężar przedstawienia całego znanego materiału procesowego (dostępnych faktów i środków dowodowych) w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. W granicach, w których art. 381 k.p.c. pozostawia sądowi swobodę przy podejmowaniu decyzji o pominięciu spóźnionego faktu lub dowodu, należy jednak uwzględnić kryterium winy we wcześniejszym niepowołaniu faktu lub dowodu. De lege lata odwołanie się do tego kryterium, stosowanego także w stanie prawnym poprzedzającym wejście w życie art. 6 § 2 k.p.c. i powiązanych z nim art. 207 § 6 i 217 § 2 k.p.c. (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., V CKN 1269/00, niepubl. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2003 r., I CK 393/02, niepubl. i z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 362/11, niepubl.), niezależnie od walorów aksjologicznych, pozwala zachować spójność między art. 381 k.p.c., a unormowaniem przypadków dopuszczenia spóźnionych twierdzeń i dowodów w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, które również nawiązuje do winy w spóźnionym powołaniu faktów i dowodów. Przywołując powyższe wskazać należy, że powódka z sobie tylko wiadomych względów nie poddała pod osąd Sądu Okręgowego twierdzeń co do przerwania biegu terminu przedawnienia poprzez zaoferowanie dokumentów

z innych postępowań mających wskazywać na uznanie roszczenia do określonej kwoty przez pozwaną i w konsekwencji przerwę biegu przedawnienia.

Marginalnie Sąd Apelacyjny wskazuje, że do uznania roszczenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 2 k.c. dochodzi jedynie w wypadku wyraźnego oświadczenia woli lub innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące. Natomiast zasadnie twierdzi pozwana, że wszystkie podejmowane przez nią działania, tj. wnoszenie skargi co do wysokości opłaty rocznej zmierzało po pierwsze do zanegowania tej wysokości dochodzonej przez powódkę, a po drugie do ustalenia właściwej wysokości opłaty w toku postępowania sądowego. Powódka jako profesjonalista winna co najmniej zawezwać pozwaną do próby ugodowej, tak aby faktycznie podjąć czynności zmierzające bezpośrednio w celu wynikającym z dyspozycji art. 123 § 1 pkt 1 k.c.

Wreszcie nie sposób również podzielić argumentacji zaprezentowanej przez apelującą jakoby Małgorzata Pyziak-Szafnicka podzielała stanowisko apelującej. Wręcz przeciwnie w komentarzu do art. 123 kodeksu cywilnego według stanu prawnego na dzień 18.IV.2014. (komentarz Lex - on line) w punkcie II - Przerwanie przez aktywność uprawnionego, tezie 4 przywołana autorka wprost wskazuje, że „w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. chodzi o czynności procesowe wierzyciela, które ustawodawca scharakteryzował, stawiając im określone wymagania. Tak więc bieg przedawnienia przerywa każda czynność wierzyciela:

- 1) podjęta przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym;
- 2) podjęta w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia; jak ujął to w sposób ogólny J. Ignatowicz, chodzi o czynności zmierzające do realizacji roszczenia (J. Ignatowicz (w:) System Prawa Cywilnego, t. 1, s. 823);
- 3) podjęta bezpośrednio we wskazanym wyżej celu.

Co więcej powyższa autorka zauważa, że problem może się pojawić w przypadku postępowania o charakterze mieszanym (administracyjno-sądowym), podkreślając, że w postępowaniach reklamacyjnych, w których pretensje strony są rozpatrywane przez drugą stronę stosunku prawnego, wystąpieniu z reklamacją nie można przypisać skutku związanego z dochodzeniem roszczenia. Powyższe należy w drodze analogii odnieść do postępowania zainicjowanego przez pozwaną o ustalenie opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego na skutek jej skargi na orzeczenie SKO.

Skoro powódka, co w sprawie pozostaje bezsporne, w okresie biegu terminu przedawnienia nie podjęła żadnych działań przeciwko pozwanej, które mogłyby skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 123 k.c. tym samym prawidłowo Sąd I instancji przyjął, że doszło do upływu terminu przedawnienia za lata 2010 – 2014.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki na podstawie art. 385 k.p.c. jako bezzasadną. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98§ 1 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c.). Na koszty te składały się koszty zastępstwa procesowego przysługujące pozwanej. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono w stawce minimalnej, zgodnie z regułami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia (Dz.U.2018.265).

A. Bednarek-Moraś H. Zarzeczna Z. Ciechanowicz